

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**Lokalhistorisk Arkiv
for
Dybbøl, Ulkebøl og Sønderborg**

Ingeniør Jens Freudendahl

ved ét af sine produkter

***Foredrag om JF-fabrikken
Den 24. oktober
Se næstsidside***

Arkivernes data og åbningstider

Arkiv-data:

Arkiv-Nyt 28. årgang udgives af:
Lokalthistorisk Arkiv for
Dybbøl, Ulkebøl og Sønderborg

Arkivet Asylvej 1, Sønderborg
Tlf. 74 43 27 10
E-mail: sdbg.arkiv@bbsyd.dk
Leder: Svend-Erik Olsen

Arkivet Torvet 12, Ulkebøl
Tlf. 74 42 93 66
Email: ulkeboel.arkiv@bbsyd.dk
Leder: Helene Petersen

Den selvejende institution
Lokalthistorisk Arkiv
for
Dybbøl, Ulkebøl og Sønderborg

Formand:
Knud Erik Sørensen
Næstformand:
Marianne Drostrup
Sekretær:
Conny G. Philippsen
Kasserer:
Knud Kylling Petersen
Medlemsansvarlig
Kai Viggo Jørgensen
Bestyrelsesmedlemmer:
Einer Johansen
Herman Boysen

Redaktion for Arkiv-Nyt
H.C.Carstensen
Kai Viggo Jørgensen

Arkivernes åbningstider:

Arkivet Asylvej 1

Mandag kl. 0900 – 1200
Onsdag kl. 1500 – 1700

Arkivet Ulkebøl

Tirsdag kl. 1000 – 1200
Onsdag kl. 1930 – 2100

Hjemmeside:

www.sdbg.lokalarkiv.dk
www.skla.dk

Vi minder om arkivernes slogan:
Smid aldrig gamle papirer og billeder
væk
men aflevér det hele på arkiverne!

**Vi sorterer, registrerer og opbevarer
for eftertiden!**

Arkiverne er til for jer, så kig bare ind

Referat af Generalforsamling tirsdag 19. marts 2013

Vi startede med en fællessang ”Langt højere bjerge så vide om jord” og derefter bød formand Knud Erik Sørensen velkommen.

1. Valg af dirigent:

Rudolf Petersen blev valgt og han kunne konstatere, at formalia er i orden og at generalforsamlingen dermed er beslutningsdygtig.

2. Valg af stemmetællere:

Kai Viggo Jørgensen, Lilly Laursen og Hermann Boysen.

3: Formandens beretning:

På generalforsamlingen 2012 blev det vedtaget at ændre foreningens struktur således, at en fælles bestyrelse erstattede bestyrelsen for foreningen og bestyrelsen for arkiverne.

En ekstraordinær generalforsamling i april bekræftede ændringen.

Den fælles bestyrelse består nu af 7 medlemmer. 2 medlemmer fortsatte fra den gamle foreningsbestyrelse, 3 blev valgt på generalforsamlingen og 2 var medarbejdervalgte medlemmer af arkivbestyrelsen.

Den nye bestyrelse konstituerede sig straks efter den ekstraordinære generalforsamling med:

Knud Erik Sørensen, formand.

Mimi Bonefeld, næstformand

Conny Grenaa Philippsen, sekretær.

Knud Kylling Pedersen, kasserer.

Kai Viggo Jørgensen, medlemsansvarlig.

Øvrige medlemmer af bestyrelsen er Einar Johansen og Marianne Drostrup.

I bestyrelsesmøderne deltager også de to arkivledere: Helene Petersen, Ulkebøl og Svend-Erik Olsen, Sønderborg.

Bestyrelsen har i 2012 holdt 5 møder, hvor vi har sat på rammerne for bestyrelsens arbejde. Vi har drøftet enkeltpunkter som f.eks. principper for besøgendes brug af arkivernes materiale og betaling. Vi har drøftet et alarmsystem på Asylvej og vi har drøftet arrangementer.

Alt i alt vil jeg sige, at det har været frugtbare møder, hvor tingene er blevet vendt i de nye rammer; og der er måske blevet stillet flere spørgsmål end vanligt, da flere nu har fået indsigt i f.eks. arkivernes arbejde.

På arkiverne har der også været ændringer. Begge steder er der i årets løb kommet nye arkivledere og nye medarbejdere – og en ny version af registreringssystemet Arkibas. Det har både givet mere arbejde til medarbejderne og nye muligheder for de besøgende. Det har været nødvendigt at anskaffe flere nye computere af hensyn til arbejdshastigheden i det nye program.

Derudover arbejdes der også på højtryk med registrering af billeder således, at flere og flere billeder kan ses i elektronisk form på arkiverne.

Forts. næste side

Arkivet i Ulkebøl har desuden i årets løb taget hul på udsendelsen af en række bøger/hæfter om Ulkebøls historie. Første udgivelse var en bog om skolerne i Ulkebøl, som er blevet godt modtaget. Der arbejdes videre med rækken. Medarbejderne på arkiverne har i årets løb holdt 2 personalemøder til gensidig inspiration. Og det er i denne sammenhæng nok værd at nævne, at en medarbejder, Edith Elnef, i år kunne fejre 25 års jubilæum i det frivillige og ulønnede arbejde.

Af arrangementer, ud over generalforsamlingen, hvor Christian Bo Bojesen holdt foredrag om baggrunden for placeringen af flådeartilleriskolen i Sønderborg i tiden op til 1. verdenskrig, havde vi i foråret en udflugt til Istedløven i Flensborg og til Danevirke, hvor der var pæn deltagelse.

I efteråret lykkedes det at afholde et foredrag med Flemming Jensen om Sønderborg Mejeris historie. Tilmeldingen gik lidt trægt i starten, men arrangementet endte med at blive et tilløbsstykke med ca. 80 tilhørere.

Ud af huset har vi deltaget i "Store Billedag" på Sønderborg Slot, og vi har deltaget i et fællesmøde for arkiverne i Sønderborg Kommune med udveksling af ideer.

Foreningens medlemstal er stabilt omkring 340.

Det har været et travlt år med omstilling og flere nye medarbejdere.

Jeg vil gerne takke medarbejderne for deres arbejde og mine bestyrelseskolleger for et godt samarbejde i årets løb.

Formandens beretning godkendtes.

4. Kassereren, Knud Kylling Petersen, fremlægger regnskabet:

Regnskabet var omdelt til de fremmødte. Regnskabet viser indtægter på 115.066 kr. og udgifter på 99.552 kr., altså et overskud på 15.514 kr. Dette resultat skyldes salg af Ulkebølbogen "Skolerne i Ulkebøl", hvor der er modtaget et sponsorbidrag på 25.000 kr.

Der var ingen spørgsmål til regnskabet. der derfor kunne godkendes.

5. Forelæggelse af budget for 2013:

Der er lagt budget, hvor indtægterne udgør 71.725 kr. og udgifterne 92.680 kr., så der er et forventet underskud på 20.955 kr.

6. Kontingent for 2014: Vil være uændret 125 kr.

7. Indkomne forslag: Ingen indkomne forslag.

Forts. næste side

8: Valg af bestyrelsesmedlemmer iht. § 4:

a) På valg er 2 bestyrelsesmedlemmer:

Mimi Bonefeld, - ønsker ikke genvalg.

Kai Viggo Jørgensen - modtager genvalg. – genvalg

Hermann Boysen blev valgt og opstiller for Ulkebøl.

b) Valg af suppleant – nuværende Lilly Laursen - genvalgt

c) Valg af to revisorer – nuværende Jes Andresen og Helmer Sander-Larsen.

Begge blev genvalgt.

d) Valg af revisorsuppleant – nuværende Frode Jørgensen.

Frode Jørgensen blev genvalgt.

9. Eventuelt:

Under budgetfremlægningen bliver der spurgt til den næste Ulkebøl-bog. Bogen omhandler gartnerier, planteskoler og frugtplantager i Ulkebøl sogn. Bogen udkommer senere i år. Der vil ikke blive trykt så mange eksemplarer, som der blev af bogen om skolerne.

Knud Erik Sørensen takker Mimi Bonefeld for mange års arbejde.

Kai Viggo Jørgensen opfordrer til, at man allerede nu melder sig til turen til Årø den 1. juni 2013.

Lilly Laursen oplyser om en fotoudstilling på biblioteket i april, ”Sønderborg-billeder fra 1970’erne”, og opfordrer os til at besøge udstillingen.

Efter generalforsamlingen blev der serveret kaffe/te med boller, lagkage og småkager.

Og så fulgte et foredrag om *Lazaretterne på Als i 1864* ved Bent Misfeldt, og der var sandelig meget og mange spændende ting at fortælle.

Conny Grenaa Philippsen
Referent

Gågadens Boglade én af byens ældste forretninger

En notits i JyskeVestkysten den 1. maj 2013 handlende om, at firmaet *Arnold Busck* har overtaget hele ejerskabet af *Gågadens Boglade* foran- ledigede redaktionen til at grave lidt i firmaets historie og det viste sig da, at det nok drejer sig om byens ældste, stadig eksisterende forretning!

Historien begynder i 1879 hvor redaktøren af ”Dybbøl-Posten”, *Johannes Moldt* åbnede dansk boghandel på Perlegade 7 i Sønderborg (hvor der i dag er guldsmedeforretning).

Johs. Moldt var fra Nordborg og oprindeligt ansat som fuldmægtig på amtsstuen, en stilling han blev afskediget fra efter overgangen til præjsisk styre efter krigen i 1864 – vel nok på grund af hans danske sindelag.

I 1875 overtog han redaktionen af ”Dybbøl-Posten” efter redaktør Pingel og i 1879 åbnede han så boghandelen, som han drev sideløbende med jobbet som redaktør indtil 1906 hvor boghandelen flyttede til adressen Jernbanegade 20 og redaktør Svensson overtog ”Dybbøl-Posten”.

Jernbanegade 20

Samme år døde Johs. Moldt og hans enke drev forretningen videre indtil 1912, hvor frk. *Anna Schmidt* overtog den.

Anna Schmidt, der var fra Flensborg, kom som 21-årig i lære hos Moldt og havde været ansat dør i 10 år før hun overtog forretningen, som hun drev i 40 år!

Forretningen overtoges den 2. februar 1953 af boghandler *Poul Rieck*, der i 1960 flyttede den fra Jernbanegade til den nuværende adresse, Perlegade 31.

Poul Rieck døde imidlertid pludseligt i 1972 og efter at boghandler Thies-gård fra Gråsten havde haft forretningen i kort tid overtoges den af boghandler *Briks Iversen* der i 1977 gav den det nuværende navn.

Perlegade 31

I forbindelse med sit 25-års jubilæum videregav B.I. forretningen til sin datter, *Tine Iversen Gefke*.

I 1999 udvidedes forretningen idet etagen ovenover inddroges samtidig med, at der blev indgået en 50/50 aftale med firmaet *Arnold Busck* hvor Tine Gefke fortsætter som direktør.

Den 1. maj 1913 overtager Arnold Busck så hele ejerskabet dog fortsat med Tine Gefke som daglig leder.

Kilder: Briks Iversens scrapbog og oplysninger hentet fra internettet.

Kai Viggo Jørgensen 2013.

Nyt fra arkiverne

Ulkebøl:

På Ulkebøl Arkiv arbejder vi med registrering af billeder og andre indleveringer.

Desuden er vi ved at færdiggøre en ny bog i Ulkebøl-serien. Den første bog handlede om sognets skoler og den nye handler om gartnerier, planteskoler og frugtplantager i Ulkebøl Sogn. Henning Fauery, Hans Henrik Jacobsen og Helmer Sander-Larsen har indsamlet en mængde spændende materiale og billeder om emnet.

Der er fundet 5 frugtplantager, 17 gartnerier og 3 planteskoler, der alle har ligget i det gamle Ulkebøl Sogn.

Bogens titel er: *"Frukt og grønt i Ulkebøl Sogn"* og den forventes at udkomme i september eller oktober måned.

Husk at holde øje med vores fotoudstilling i vinduet i Ulkebølcentret. For tiden er der en populær udstilling af billeder fra Huholt skole omkring 1970'erne. Billederne stammer fra en diassamling af lærer Anders Winther.

Rønhave håndværks-og landbrugsmuseum har fra 1. maj åbent hver torsdag kl. 10 – 12 på adressen Hestehave 20. Der er mange spændende ting, som nok er værd at se på. Der er bl.a. sjove, gamle køkkenting, en samling plakater fra afstemningen i 1920, en flot gammel kane, en gammel bageovn fra Stødager og meget mere.

Helene Petersen.

Sønderborg:

Arkivet fik i januar måned ny internetudbyder og vi opfordrer medlemmerne til at oplyse deres mailadresse så det er muligt at sende information ud.

Vores mailadresse er: sdbg.arkiv@bbsyd.dk.

Foråret er gået stille og roligt med arkivarbejde og der har været stor interesse for arkivets billeder – bl.a. fra ejendomsbesiddere eller i forbindelse med erhvervelse af en ejendom i byen.

Den **12. oktober** afholdes der igen "Store Billedag" på Sønderborg Slot.

Vi vil vise en billedserie og billeder, vi ikke kan lokalisere eller hvor vi mangler navne på personer på billederne.

Svend-Erik Olsen

Bombefly styrter på Ladegårdens marker

Natten mellem den 18. og den 19. august 1942 faldt et brændende fly ned på Ladegårdens marker. Flyet en firemotorers Halifax fra den 35. eskadrille blev ramt af een eller flere tyske natjagere. Folk, der ikke var gået i skjul i en kælder, kunne se et kraftigt brændende fly komme i lav højde over byen. Da flyet ramte jorden detonerede de 15 sprængbomber og det medførte at flere dyr blev dræbt og der endvidere blev anrettet en del markskade - blandt andet et stort hul i marken. Der kom ingen mennesker til skade og besætningen på 7. mand blev reddet idet de sprang ud med faldskærm. Den sidste, der forlod maskinen, var maskinens pilot der landede i gården ved Jernbanegade 47 og blev taget med på Politistationen til afhøring. Foruden piloten blev der i løbet af dagene 19. og 20. august indbragt yderligere 5 besætningsmedlemmer på politistationen: en var landet i Dynt, en var landet i Flensborg fjord og navigatøren kom spadserende på Chr. X's bro. Den manglende syvende, skytten, var landet i en kornmark og var ikke klar over hvor han befandt sig. Han besluttede sig derfor til at gå mod nord. Hans mål var København og han besluttede sig for at gå om natten og skjule sig om dagen. De første dage havde han flakket rundt ved Ullestrup og senere fundet den rigtige vej mod Aabenraa og Haderslev. Den 28. august blev han opdaget af en engelsktalende politibetjent og blev bragt til en restaurant hvor han fik et solidt måltid. Glæden var ikke stor for dagen efter blev han anbragt i isolationsfængsel i 12 dage og herefter gik turen til en tysk krigsfangelejr.

Kilde: Hisam "Als og Sundeved 1940-45" af Henrik Skov Kristensen og Inge Adriansen

Historie fra Vranglandgaard, Nørreremark 18

Fortalt af den nuværende ejer Hans Iversen 2011

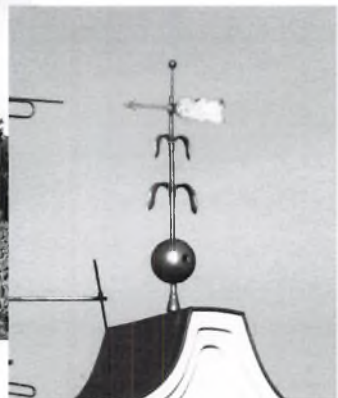
De ældre i familien har fortalt mig, at min tipoldefar stod og kiggede ud ad vinduet i aftægtshuset på gården den 29. juni 1864. Han kunne se, hvordan de danske soldater kæmpede mod den tyske overmagt. Pludselig kom en kanonkugle flyvende ind gennem vinduet lige forbi ham og ramte muren ved kakkellovnen. Min mor mener at kunne huske, at hun har set mærket i muren, hvor den ramte.

I 1953, da aftægtshuset blev revet ned, havde mine forældre regnet med, at de kunne finde kanonkuglen på loftet i den gamle stråttækkede bygning men fandt den ikke. Vi har mange gange snakket om, hvorfor den ikke var blevet gemt, da den jo havde en historie.

I sommeren 2010 ønskede vi at renovere lidt på stuehuset, og i den forbindelse ville vi tage vejrhanen ned, så den kunne blive istandsat og malet. Vejrhanen havde siddet der siden huset blev bygget i 1876. Under nedtagningen mærkede jeg, at vejrhanen var forholdsvis tung. Straks vi fik den vendt, kunne vi se, at den runde kugle, som vi troede var lavet af blik, i virkeligheden var en granatkugle. Hullet, hvor krudtet skulle fyldes i var intakt, og jeg tog den med ud på Sønderborg slot, hvor de konstaterede, at den var ægte. Nu forstår vi, hvorfor kuglen ikke kunne findes på loftet. Mine forfædre kunne ikke have fundet et bedre sted at gemme den for eftertiden.

Vranglandgaard

Vejrhanen

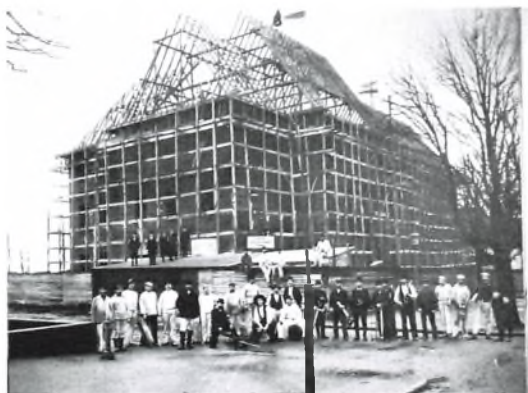
Det skete i 1913

Den 26. juni

nedlagdes grundstenen til ”Sønderborghus”, der var tegnet af den berømte arkitekt Martin Nyrop, under stor festlighed.

Allerede den 25. august! (det var den gang man ikke havde 3 ugers som-merferie) samme år var der rejsegilde, hvor gæsterne kunne bese noget af bygningen indvendigt og den 24. maj 1904 indviedes huset så.

I efteråret tog man det nybyggede **Domhus** med arresthus til en pris af i alt 308.000 Mk. i brug. For dette byggeri var ”Regierungsbauamt” i Flensborg ansvarligt.

Domhuset under bygning

Den 29. april

blev ca. 70 havnearbejdere i byen **lockoutet!** Havnearbejderne havde et par uger forinden forlangt at få timelønnen sat op fra 47 til 50 **Pfenning!**

Den 18. juni

Blev den danske damper ”Carl Hansen” nægtet at lægge til i havnen. Ombord var medlemmer af Fredericia FDF og deres orkester. Det drejede sig om en udflugt med politisk baggrund (? red.) som den i hele Danmark udbredte nationale forening havde sat i scene. Efter at skibet havde ligget en halv time i havnen, vendte det og dampede af sted til Assens.

Kilde ”Der Nordschleswiger)
kvj

Ringriderfesten 1913

I juli måned 1913 var der stor polemik omkring fællesspisningen ved ringriderfesten.

Årsagen var Landråd Schönbergs stigende upopularitet (han havde bl.a. forbudt nogle danske skibe at bringe turister til byen) og ”Dybbøl-Posten” skrev bl.a.:

”I disse dage går listen rundt her i byen med indbydelse til at deltage i Ringriderfestens fællesspisning.

Som en flot nr. 1 på listen står Landråd Schönberg! Det vil altså Ringriderkomiteen byde egnens dansksindede befolkning *at den skal feste med Hr. Schönberg i højsædet!* Hr. Schönberg, valgeometriens og turistforbudets mand.

Mon det ikke snart skulle være nok! Mon ikke danske folk nu omsider skulle ranke ryggen og sige *Nej Tak!*”

Et par dage senere hed det:

”Flere danske, der ellers har deltaget i Ringriderfestens fællesspisning, har holdt sig tilbage – de vil åbenbart ikke udsætte sig for at høre Landråd Schönberg tale.

Festen gennemføres kun ved tilstrækkelig deltagelse, men det gør den nu nok når tyskerne slår godt kreds om den.

Det er imidlertid langt at foretrække at fællesspisningen bliver en rent tysk fest, så ved vi da, hvad den er!”

I referatet af festen dagen efter hed det bl.a.:

Fællesspisningen forløb ret ubemærket. Af danske borgere var der så godt som ingen deltagere og flere tilmeldte havde endda meldt afbud. Der deltog ca. 90 personer (mod 150 året før) – deriblandt **ingen landmænd**. *Landråd Schönberg deltog ikke – angiveligt p.g.a. rejse til Slesvig.* (Rigtigheden heraf kan betvivles).

I øvrigt var der almindelig utilfredshed med den ”fortyskning” festen var præget af og det medførte bl.a. at der ikke var så mange krone-mønter i festens kasser – der var svigtende besøg fra Danmark!

Kai Viggo Jørgensen 2013

Del af ringriderannonce i Dybbøl-Posten 1913

Gevinster:

På søndag den 13. juli: 23 gevinster

På tirsdag den 15. juli: 26 gevinster

Endvidere 1 ærespræmie - ialt 50 gevinster

Søndagens gevinster bl.a.:

1. Gevinst :
2. Et fint møblement bestående af en sofa og 4 stole m. grønt plysch-
betræk, et fint poleret sofabord, og et spejl med konsol 180 Mk
2. Gevinst: et fint poleret m. spejl 90 Mk
3. Gevinst: en fin ridesaddel og en ridepisk 70 Mk
4. Gevinst: en fin sovesofa 65 Mk
5. Gevinst: et fint skrivebord 60 Mk
6. Gevinst: En fin poleret kommode 50 Mk
7. Gevinst: Et fint kaffeservice 38 Mk
8. Gevinst: Et fint stueur 32 Mk
9. Gevinst: Et blomsterstativ 27 Mk
10. Gevinst: Et barometer 24 Mk
11. Gevinst: En fin Kandar 18 Mk
12. Gevinst: To grimer 12 Mk
13. Gevinst: To sorte brystkobler 11 Mk
14. Gevinst: To sorte grimer 10 Mk
15. Gevinst: To vægbidsler 8 Mk
16. Gevinst: Et fint vækkeur 6 Mk

”Enhver anstændig Person fra Sønderborg
Kreds kan deltage ved Ridningen”

I de første 25 Fester har der deltaget 606.700 Personer og 7279 Ryttere

Arbejderboliger i Sønderborg

Allerede i slutningen af 1800-tallet var der planer om at bygge arbejder- boliger i Sønderborg, men planerne blev dog henlagt i 1894 og først efter anlæggelsen af marinestationen blev spørgsmålet aktuelt igen.

I første omgang måtte ledelse af Ladegården i 1903 erkende, at hvis man ville tiltrække arbejdere til gården, var man også nødt til at bygge boliger til dem.

Den 14. januar 1903 fik Ladegården tilladelse til at bygge 2 dobbelthuse, hvor 4 familier kunne bo gratis så længe, de arbejdede på gården (herud- over fik de flere naturalydelser, bl.a. en gris på 100 kg ved juletid).

Samtidig blev der givet tilladelse til, at afholdsforeningen i forbindelse med et lobebyggeri på Rebslærgade ved siden af fattiggården (senere vandrerhjem) kunne bygge 4 sammenhængende arbejderboliger – bl.a beregnet på arbejdere, der arbejdede hos jernstøberiet Stein & Meyland på den anden side af Løngang.

Byggeriet blev dog ikke helt som planlagt idet der – måske af økonomiske årsager – kun blev opført 2 boliger.

Ovenstående var naturligvis langt fra tilstrækkeligt så i 1907 tog kommunen initiativ til oprettelse af en byggeforening.

Kort efter oprettelsen kom man dog i strid med kommunen idet denne ville have bygget boliger på Hertug Hans Vej medens foreningen ville bygge ved bryggeriet.

Hvad årsagerne til denne strid var, er for omfattende at redegøre for her, men de endte med at kommunen – også dengang – fik sin vilje og i 1908 stod det første enfamilieshus på Hertug Hans Vej klar til indflytning og det blev året efter fulgt af endnu 4 hvoraf de 3 var dobbelthuse.

Hvert hus fik en lille stald, men denne blev hurtigt lavet om til et værelse.

Byggeriet blev dyrere end forventet og for at spare ansøgte man politiforvaltningen (der dengang stod for byggetilladelser) om at trappen til 1. sal kun blev 75 cm bred i stedet for som planlagt 85 cm men anmodningen blev afslået og i det hele taget havde man svært ved at følge myndighedernes forordninger.

Ligeledes anlagde man før 1. verdenskrig et nyt arbejderkvarter i ”Nystaden” (øst for Kongevej) og bygmester Otto Ehricht byggede bl.a. i 1907 en række huse til 2 eller 4 familier i Oehlenschlägersgade.

Efter krigen byggede kommunen yderligere 44 nødboliger ved Kærvej og Lindevang.

Kilde: fotokopi af ukendt herkomst /Kai Viggo Jørgensen 2013

Se billede på næste side

Eet af de kendte dobbelthuse på Hertug Hans Vej

Historien om et PAKHUS der måtte lade livet for p-pladser!!!

Billedet viser det store pakhus, der lå bag Perlegade 28 (nu FONA) og hvor firmaet Louis Petersen havde deres VVS-forretning. Huset blev bygget i 1803 (vejrhnen ligger på Museet) og blev brugt som en del af en stor købmandsgård. At det var bygget til stor belastning viste de bjælker, der blev tilovers ved nedrivningen i 1970. De havde en størrelse på 10x10 tommer og var af pommersk fyr (de duftede helt friskt i 1970) men blev brændt af på et stort bål da de var fulde af søm og skruer. I den lave bygning havde LP lager af toilet-kummer, håndvaske o.s.v. og til venstre i porten var der soda-vandsfabrik. På grund af sin højde brugtes huset til udkigspost i krigen i 1864..
KVJ 2013

Udflugt til Aarø den 1. juni

25 - vi havde haft plads til 40! - af foreningens medlemmer havde en dejlig tur til Aarø på en solrig lørdag, der dog lige inden vi skulle hjem igen drukkede i en gevaldig tordenbyge (det tog alle vist med godt humør).

Turen blev ikke ringere af, at øen var tip-top i orden p.g.a. HM dronningens besøg i ugen efter!

Rundtur
I
"Aarø-
Bussen"

Ved
Aarø
Vingård

Historien om Sønderborg Valsemølle (alias Ewers pakhus)

Valsemøllen blev opført i årene 1908 – 09, det var i året 1908 hvor Sønderborg fik den elektriske strøm, derfor blev møllen drevet af el. Det var marinearkitekten Eugen Fink som havde tegnet møllen. Hvem der havde driften af møllen i tiden 1909 – 1920 er ikke nævnt nogle steder, men møllen blev indviet den 1. juli 1920 med en aktiekapital på 350.000 kroner med Frede Jørgensen som selskabets direktør, men allerede i 1927 måtte driften indstilles. Den blev overtaget af Adolf Lo-

renzen, som drev møllen indtil 1. juni 1932 hvor den blev solgt til Nis Sønnichsen, som moderniserede møllen. Den stod nu i enhver henseende som en moderne Valsemølle. Møllens kapacitet var 20 tons. Ejerens søn Jørgen Sønnichsen var prokurist i firmaet. Produktionen bestod af hvedemel og rugmel.

Valsemøllen har aldrig været et pakhus i egentlig forstand, men i den tid firmaet Ewers benyttede bygningen, har den været brugt til oplagring af korn m.m. i indbyggede siloer.

HCC / KVJ 2013

En kort historie om Kongevejshospitalet

Kongevejshospitalet på hjørnet af Kongevej og Goethesgade blev opført i årene 1893 – 94 og indviet den 31. august 1894. Personalet bestod af tre diakonisser fra Flensborg, en tjenestepige, en maskinist og en huskarl. Sengetallet var tyve og afdelingerne var indrettet med eensengs stuer og flere fællesstuer.

Kongevejshospitalet blev udvidet flere gange og havde ved genforeningen 92 sengepladser. Den første danske overlæge var Ekkert Petersen, der tiltrådte i 1922 og dette førte til at bestyrelsen vedtog en udvidelse af hospitalet idet afdeling C blev forhøjet med een etage til sygestuer og kvistetagen over den nye første sal kom til at indeholde fødeafdeling med plads til 26 patienter. Byggeriet blev afsluttet i 1924 hvorefter sygehuset nu havde 130 sengepladser plus 18 pladser i epidemibarakken.

Kongevejshospitalet var det første sted i Sønderjylland hvor der blev installeret kulbuelys der blev anvendt til behandling af tidens mange tilfælde af tuberkulose.

I tiden før 1920 havde alle byens læger behandlingsret på hospitalet, men dette stoppede da den første danske overlæge Ekkert Petersen kom til. De praktiserende læger ønskede at beholde disse rettigheder, men amtmand Lundbye stod fast ved beslutningen om at fravige dem

Overlæge Ekkert Petersen tiltrådte 1922, 34 år gammel, og stoppede som 70-årig. Ekkert Petersen var en personlighed, han havde en fantastisk hukommelse, journaler skulle skrives samme dag. Han mødte præcist kl. 8 hver dag og foretog sin første operation således at han kunne foretage den første stuegang kl. 9, hvor alt skulle være i en pinlig orden: patienterne skulle ligge ret i sengen og måtte hverken strikke, læse eller foretage sig andet end at vente. Hospitalet blev fjernet i 1975.

Kilde: Dagmar Bork
HC

Foredrag m. billeder

Torsdag den 24. oktober kl. 1900

i Menighedshuset

*Historien om JF-fabrikken
.... en af byens store arbejdspladser*

v. Per Gadegård

Pris inkl. Kaffe kr. 50,—

**TILMELDING til ét af arkiverne
Senest den 9. oktober**

Kontingentbetaling

Til de medlemmer, de endnu ikke har betalt
er bladet vedlagt nyt indbetalingskort

Indlæg til bladet

Redaktionen modtager gerne indlæg til bladet/
forslag til emner.

Deadline til næste udgave er 1. december

9. april 2013

Kransenedlægning
og tale af
Garnisonskommandanten
på hjørnet ved kasernen

